

Martin Vokurka

(úryvek povídky ze sbírky ROZPADY, Galén 2008)

Adopce

Kuneš se rozhlížel po místnosti. Na všech stěnách byly zarámovány velké barevné plakáty, z nichž hleděly nesčetné hřbitovy v nejrůznějších podobách. Hřbitov pod sněhem, v mlze a zavátý zlatým listím, hřbitov za úsvitu, za soumraku, v noci, ve dne. Na každém plakátu byl název a logo agentury. Z cizí minulosti vaše budoucnost.

Žaluzie v oknech byly staženy, část světla v kanceláři pocházela z monitoru počítače.

Linhart mluvil a cítil přítom silnou chuť na cigaretu. Bylo příliš brzy na to, aby si mohl zapálit. Před zákazníky kouřit nesměl, a tak jenom naprázdno polykal a těšil se, že si později bude moci pro něco odskočit nebo předstírat, že je nechává samotné kvůli nim samým, aby se v klidu mohli poradit.

„Máte mnoho možností,“ říkal Linhart. „Všechno je promyšleno do posledního detailu. Můžete si opravdu vybírat. S rodokmenem a s celou dokumentací, nebo zase něco s přídechem tajemna a neznáma, budete-li chtít. Řekněte mi, co byste si představovali, a společně podle toho zkusíme najít to, co vám bude nejlépe vyhovovat. Jaký je vlastně váš důvod právě tohoto typu adopce?“ zeptal se a prohlížel si vyplněný dotazník, který mu předala ošklivá žena. „Uvažovali jste i o jiných možnostech?“

„Každý se chce o někoho starat,“ řekl Kuneš. „I v dnešní době. Jenže nikdy nevíte, co vám ten, o kterého se staráte, provede, kam ho život zanes, k čemu ho jednou přinutí.“

Jeho manželka během řeči souhlasně přikyvovala, až skleněné korálky zavěšené na jejím silném krku o sebe cvrnkaly.

„Nesmí to být nějaký hajzl, bezectný grázl...“ řekl Kuneš a tázavě se přítom podíval na Linharta. Linhart souhlasně přikyvl, ale nic neřikal. Chtěl si zapálit, ale ještě víc, ze všeho nejvíc by chtěl odejít z této místnosti, kde musel trávit každý den tolik hodin, aniž směl kouřit, a už se nevrátit. Sevřel levou ruku

v pěst a odložil to o dalších pět minut. Dělal to tak celý den, den po dni, týden po týdnu. Celý svůj dosavadní život odchod odkládal. Vždy o pět minut, o den, pak o týden – a zase o pět minut, o den a pořád dál a dál. Kuneš, který o ničem z toho nevěděl, mezitím pokračoval:

„Protože i když o mrtvých jenom dobře, neplatí to pro případ adopce, tady si musíme nalít čistého vína. Žádného zloděje nechceme, ani podvodníka, zkrátka žádného vyvrhela. Jde i o naši dobrou pověst. Nejprve jsme chtěli nějaké dítě, ale nebyl moc velký výběr – víte přeci, jak to teď s dětmi vypadá – i známí nás varovali – a konec konců, ten nebožtík byl přeci jenom někdy živý, takže je to – byl to – člověk, není to jenom věc, pár cihel jako dům... Kdybychom měli lepší vztahy se svými vlastními příbuznými, jenže, znáte to... Ani jejich smrt moc nepomohla, nic nevytěpšila. Ne že bychom je zavrhovali, ne že bychom je chtěli dát k adopci, to proboha už vůbec ne, ale něco víc, to od nás opravdu nemohli čekat.“

Linhart si dělal poznámky do bloku. Pomáhalo mu to potlačovat chuť na cigaretu, která nabývala chvílemi sotva snesitelné naléhavosti. Chvilí uvažoval a pak otevřel jeden z pořadačů a rychlým pohybem ho otočil směrem ke Kunešovým.

„Například tady pan Moravčík. Umřel před třiceti pěti lety. Nemá už žádné příbuzné.“

Z černobílé fotky hleděl muž v tmavém obleku a úzké kravatě. I přes clonu času bylo vidět, že se v obleku necítil pohodlně. Zemědělec s tváří rozbrázděnou vráskami a s rukama, které měl určitě složené v klíně, ačkoliv na fotce nebyly vidět. Ruce přivyklé těžké každodenní práci.

Ten by se k nim hodil, pomyslel si Linhart. Šaty paní Kunešové pamatovaly samé horší časy a pohled na zápěstí Kuneše odhaloval laciné ošoupané hodinky. Boty sotva průměrné, bylo zaškrtnuto ošklivou ženou ve vstupním dotazníku, který mu předala. Některé lidi velký výběr stejně jenom zmate.

Otočil stránku v pořadači. Z barevné fotky hleděl jednoduchý žulový pomník na venkovském hřbitově.

„Velmi solidní člověk.“ Linhart nasadil svůj nejprofesionálnější hlas. „Skromný život, ale opravdový. Celý život musel tvrdě pracovat, nikdy neměl moc peněz, brzy ovdověl a i jeho jediný syn zahynul v mládí při autonehodě. Toho všeho se bohužel musel, ještě než umřel, dožít,“ smutně pokýval hlavou.

Naťukal něco do počítače a pootočil k nim monitor. Kunešovi viděli další fotky, rodný list, úmrtí list, vysvědčení ze základní školy. Manželka, syn, domek.

„Jste z města, takže myslím, že někdo z venkova by pro vás byl ten pravý.“

Lidé z města mají rádi nebožtíky z vesnice. Mohou za nimi cestovat a venkovské hřbitovy pro ně mají velké kouzlo, pravidlo se ve vnitřních směrnících agentury. A chudí lidé mají rádi ještě chudší a ubožejší nebožtíky, pomyslel si Linhart k tomu.

Kresba: Luděk Barta

„A navíc, pan Moravčík je pochován na krásném hřbitůvku, kde si lidé všech hrobů opravdu hledí. O Dušičkách je radost se tam procházet. A jako takovou prémii vám prozradím, že ta víska, kde se hřbitov nachází, je v docela atraktivní oblasti. V okolí jsou pěkné lesy plné hub a cestou pojedete okolo pískovny, kde je v létě nádherné koupání.“

„Protože adopce, to je také odpovědnost,“ recitoval Linhart z paměti další kus směrnice. „Stát vyžaduje některé povinnosti a ty nejsou zcela zanedbatelné. Návštěvy hrobu alespoň ve dnech výročí narození a smrti a samozřejmě o Dušičkách, pravidelná péče o hrob, oznámení v rodinné kronice celostátního deníku při kulatých výročích narození a smrti, aktivita v místě života nebožtíka, výroční zprávy a ještě mnoho dalšího. A k tomu všemu nabízí stát jenom nepatrnou daňovou úlevu.“

Paní Kunešová vážně pokyvovala. Jsou si toho vědomi, řekl s vážností až důležitostí v hlase Kuneš. Přemýšleli o tom dost dlouho, taky to přece není jejich první schůzka s lidmi z agentury.

„Já vím, já vím,“ řekl Linhart konejšivě. Polknul sliny, které byly cítit po tabáku; nebo si to aspoň tak představoval.

„Nevěřili byste, co někteří lidé se svými nebožtíky dokážou. Jedni umělci, sami dost známí, stvořili ze svého nebožtíka po padesáti letech významnou osobnost. Objevili jeho deníky, upřesnili a doplnili jeho životopis a dokonce o něm vydali knížku. Dozvěděli se věci, které možná ani sám nebožtík o sobě nevěděl. Dohledali jeho milenky, našli hotely, kde bydlel, publikovali recept na bábovku, kterou jedl nejraději. Je to velké štěstí ocitnout se po smrti v tak dobrých rukách.“

Linhart se na ně podíval málem vítězoslavně.

„Co by je však čekalo s živým dítětem? Co z toho by opravdu mohli zajistit? Během života nemáme možnost pohlédnout na svůj život v celistvosti, většinou svíráme jenom jakési cáry z toho, čeho jsme se z neznámých důvodů drželi více než něčeho jiného a co nám proto při našem pádu časem zůstalo mezi prsty. Nevidíme dopředu a co je za námi, je taky zmatené. Život je hodně nedokonalý. Stále jsme něčím rozptylováni, někde nás to unáší nebo nás to naopak někde svírá. Až když život skončí, je teprve možné si všechno pořádně promyslet a uspořádat.“

Kunešovi brzy souhlasili s adopcí mrtvého pana Moravčíka a za další půlhodinu bylo všechno podepsáno. Linhart, spokojený sám se sebou, se krčil na malém balkonku a lačně do sebe nasával cigaretový kouř. Dokázal to opravdu rychle, přesvědčil je hned o prvním nebožtíkovi. Chudí lidé dlouho váhají, jestli si něco mohou dovolit, ale když se rozhodnou, nejsou jako ti bohatí, kteří meditují nad každou korunou a jako šelmy se vrhají na jakoukoliv, i tu sebemenší výhodu, a jako šakali cítí na sto honů každý nepatrný zádrhel.

Šlo to tak rychle, že teď mu zbývá víc než patnáct minut, než přijdou další klienti. Zůstane tady na balkoně, může si ještě vykouřit dvě tři cigarety. ■